

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และตอนที่ 2 ผลการพัฒนากกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ผลการศึกษาวิจัย มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 678 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 670 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.82 ได้ปรากฏผล ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n=670)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	450	67.16
1.2 หญิง	220	32.84
รวม	670	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	150	22.38
2.2 30 – 40 ปี	165	24.63

สถานภาพ	จำนวน (n=670)	ร้อยละ
2.3 41 – 50 ปี	192	28.66
2.4 51 – 60 ปี	163	24.33
รวม	670	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	263	39.25
3.2 ปริญญาตรี	252	37.61
3.3 ปริญญาโท	153	22.84
3.4 ปริญญาเอก	2	0.30
รวม	670	100.00
4. ตำแหน่งในสถานศึกษา		
4.1 ผู้บริหาร สถานศึกษา	124	18.51
4.2 ครู	306	45.67
4.3 ประธานกรรมการ สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	116	17.31
4.4 ประธานนักเรียน	124	18.51
รวม	670	100.00

จากตารางที่ 17 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.16 และเพศหญิงร้อยละ 32.84) ของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 28.66 รองลงมาตามลำดับคือ อายุ 30-40 ปี ร้อยละ 24.63 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 24.33 และอายุ น้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 22.38 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 39.25 ปริญญาตรี ร้อยละ 37.61 ปริญญาโท ร้อยละ 22.84 และปริญญาเอก ร้อยละ 0.30 ตามลำดับ สำหรับตำแหน่งในสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นครู ร้อยละ 45.67 ผู้บริหารสถานศึกษา และประธานนักเรียน มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 18.81 และเป็นประธานกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 17.31 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สภาพการปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนและงบประมาณ	3.15	.873	ปานกลาง
2. งานวิชาการ	3.31	.936	ปานกลาง
3. งานบุคลากร	3.14	.884	ปานกลาง
4. งานบริหารทั่วไป	4.01	.851	มาก
รวมเฉลี่ย	3.40	.886	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 พบว่าสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, S.D. = .886) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีสภาพการปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ งานบริหารทั่วไป ($\bar{X}=4.01$, S.D. = .851) แต่มีจำนวน 3 ข้อ ที่มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ งานวิชาการ ($\bar{X}=3.31$, S.D. = .936) การวางแผนและงบประมาณ ($\bar{X}=3.15$, S.D. = .873) และงานบุคลากร ($\bar{X}=3.14$, S.D. = .884)

ตารางที่ 19 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.17	.862	ปานกลาง
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.21	.855	ปานกลาง
3. สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.13	.720	ปานกลาง
4. การเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	.917	มาก
5. การวัดและประเมินผล	3.52	.924	มาก
รวมเฉลี่ย	3.32	.855	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 พบว่าสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D. = .855) แต่มีจำนวน 2 ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่ การเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.58$, S.D. = .917) การวัดและประเมินผล ($\bar{X}=3.52$, S.D. = .924) มีระดับการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.21$, S.D. = .855) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ($\bar{X}=3.17$, S.D. = .862) สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.13$, S.D. = .720)

ตารางที่ 20 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลนักเรียน	4.07	.782	มาก
2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์	4.13	.867	มาก
3. กิจกรรมโครงงาน	4.12	.834	มาก
4. กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม	4.04	.839	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	.830	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า สภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}=4.09$, S.D. = .830) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{X}=4.13$, S.D.
=.867) กิจกรรมโครงงาน ($\bar{X}=4.12$, S.D. =.834) กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลนักเรียน
($\bar{X}=4.07$, S.D. = .782) และกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม ($\bar{X}=4.04$, S.D. = .839)

ตารางที่ 21 ผลภาพรวมการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อน
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

สภาพการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา	3.40	.886	ปานกลาง
2. การจัดการเรียนการสอน	3.32	.855	ปานกลาง
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.09	.830	มาก
รวมเฉลี่ย	3.60	.857	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า สภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .857) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีสภาพการปฏิบัติการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .830) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีสภาพการปฏิบัติการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = .886) และด้านการจัดการเรียนการสอน มีสภาพการปฏิบัติการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = .855)

3. ผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีดังนี้

ตารางที่ 22 ผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ปัญหาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนและงบประมาณ	3.08	.767	ปานกลาง
2. งานวิชาการ	3.18	.818	ปานกลาง
3. งานบุคลากร	2.76	.806	ปานกลาง
4. งานบริหารทั่วไป	2.94	.811	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.99	.809	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 พบว่า ปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = .809) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ งานวิชาการ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = .818) การวางแผนและงบประมาณ ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = .767) งานบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = .811) และงานบุคลากร ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = .806)

ตารางที่ 23 ผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	3.13	.811	ปานกลาง
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.63	.819	ปานกลาง
3. สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.06	.863	ปานกลาง
4. การเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.54	.904	ปานกลาง
5. การวัดและประเมินผล	3.53	.889	มาก
รวมเฉลี่ย	2.97	.857	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 พบว่า ปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$, S.D. = .857) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวัดและประเมินผล ($\bar{X}=3.53$, S.D. = .889) และมีปัญหาแนวทางการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ($\bar{X}=3.13$, S.D. = .811) สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.06$, S.D. = .863) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=2.63$, S.D. = .819) การเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=2.54$, S.D. = .904)

ตารางที่ 24 ผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล นักเรียน	2.97	.805	ปานกลาง
2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์	3.37	.859	ปานกลาง
3. กิจกรรมโครงงาน	3.03	.811	ปานกลาง
4. กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม	2.95	.762	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.08	.809	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่าผลการศึกษาปัญหาแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D. = .809) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .859) กิจกรรมโครงงาน ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = .811) กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .805) และกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .762)

ตารางที่ 25 ภาพรวมปัญหาการดำเนินงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา	2.99	.809	ปานกลาง
2. การจัดการเรียนการสอน	2.97	.857	ปานกลาง
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.08	.809	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.01	.825	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 พบว่า ภาพรวมปัญหาการดำเนินงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = .825) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = .809) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = .809) และด้านการจัดการเรียนการสอนมีสภาพปัญหาการปฏิบัติการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .857)

4. ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

การศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู प्रधानกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวนทั้งหมด 670 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 58.06 ดังรายละเอียดในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนทั้งหมด (670 คน)	จำนวนที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	124	78	62.90
ครู	306	194	63.40
ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	116	66	56.90
ประธานนักเรียน	124	51	41.13
รวม	670	389	58.06

จากตารางที่ 26 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละจากการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียด แสดงในตารางที่ 27 ดังนี้

ตารางที่ 27 จำนวนคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

แนวทางการขับเคลื่อน	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา		
1.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการขับเคลื่อน	24	6.17
1.2 ควรจัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา		
1.3 ควรกำกับนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง จัดทำ	23	5.91
1.4 ควรมีการพัฒนาหลักสูตร	22	5.65
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน		
2.1 ควรเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	16	4.11
2.2 ควรมีการประชุมประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย	32	8.22
2.3 ควรมีการวางแผน การจัดหา การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	13	3.41
2.4 ควรสอดแทรกกิจกรรมการขับเคลื่อนสู่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	11	2.83
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
3.1 ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม	10	2.57
3.2 ควรจัดประกวดและนำเสนอผลงานของนักเรียนและมีการประเมินผลที่ชัดเจน	130	33.42
3.3 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ	40	10.28
3.4 ควรสอดแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการแนะแนวการศึกษาของผู้เรียน	38	9.77
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 27 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา คือ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีแนวทาง วิธีการ หรือขั้นตอนในการขับเคลื่อน คือ

1.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ร่วมกันกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

1.2 ควรจัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน จัดทำทะเบียนสื่อ/แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา รวมทั้งประมวลผล การใช้สื่อในการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ควรมีการกำกับ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่งตั้งคณะกรรมการโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ มีการตรวจสอบติดตามผลการใช้งบประมาณ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา มีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานการดำเนินงานน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา รวมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการวางแผนการนิเทศ/ติดตาม และประเมินผล

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทาง วิธีการ หรือขั้นตอนการขับเคลื่อน คือ

2.1 ควรเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม โดยการจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียนและประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เริ่มจากการค้นหากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ และการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง เช่น การส่งเสริมให้ใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มี

สัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย คือ สอนให้นักเรียน ยึดมั่นในหลักศีลธรรม พัฒนาคนให้เขารู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมและช่วยเหลือผู้อื่น สิ่งแวดล้อม และตัวกิจกรรมเองก็ต้องยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ ถึงจะเปลี่ยน ผู้บริหารสถานศึกษาแต่กิจกรรมก็ยังดำเนินอยู่อย่างนี้เรียกว่ามีภูมิคุ้มกัน

2.2 ควรมีการประชุม อบรม ประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขยายผลสู่การประชุมกลุ่มตามสาระการเรียนรู้เพื่อระดมสมอง สร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำแนวทางการดำเนินงานการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการจัดการเรียนรู้ และในส่วนของ การจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานสามารถเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มโรงเรียนได้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สํารวจ/วิเคราะห์/วิจัยในชั้นเรียน ว่าผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2.3 ควรวางแผน จัดทำ และใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ควรสอดแทรกกิจกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาเป็นหลักในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา เช่น หลักสูตรท้องถิ่น ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างเป็นรูปธรรม ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดังกล่าว

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทาง วิธีการ หรือขั้นตอน คือ

3.1 ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้ปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายที่โรงเรียนและที่บ้านร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนะนำนักเรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพให้นักเรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง และสามารถตัดสินใจประกอบอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงสภาพบริบทสภาพธรรมชาติแวดล้อมของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรแนะนำนักเรียนให้เข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้านักเรียนไม่เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูต้อง ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนรู้จักเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดต่อไปยังรุ่นน้อง โดยการพูดปากต่อปาก ควรจัดประชุม มีการให้โอวาทของครูவர் ให้นักเรียนหาข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงนำเสนอ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนคิดวิเคราะห์มากขึ้น ทำให้นักเรียนทุกคนเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนอกจากนี้รุ่นพี่ต้องทำเป็นแบบอย่าง เช่น การนอนไม่มาก ไม่น้อยเกินไป ใช้เงินอย่างพอเพียง สิ่งที่นักเรียนได้รับมากที่สุดคือ การนำหลักความคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้มีกรอบในการใช้ชีวิต รู้จักยังคิดในการใช้จ่ายและมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

3.2 ควรจัดประกวด นำเสนอผลงานของนักเรียน และมีการประเมินผลที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนควรจัด โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนที่หลากหลายนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์ที่สามารถวัด ประเมินผลงานได้

3.3 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ โดยการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ฝึกการทำงานกลุ่ม ตามความสนใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติให้กับนักเรียนมากขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ เช่น กิจกรรมช่วยปลูกจิตสำนึกให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กิจกรรม เพื่อเรียนรู้กระบวนการทักษะทางวิทยาศาสตร์ ศึกษาพันธุ์พืช เลี้ยงปลา เพาะเห็ด สวนผักปลอดสารพิษ การปลูกพืชที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นนำมาขยายผลเพื่อพัฒนาให้หลากหลาย เช่น ปลูกต้นกก ทอเสื่อกก นำสิ่งที่เหลือจากการแปรรูปนำมาทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น ควรจัดศูนย์การเรียนรู้ จัดค่ายวิทยาศาสตร์ วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ควรกิจกรรมสำรวจท้องถิ่นนำมาเขียนโครงการเพื่อหาคำตอบ ทำการทดลอง โดยครูเป็นที่ปรึกษา คอยแนะนำให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง วันสุดท้ายของการเข้าค่ายจัดกิจกรรมให้ทุกกลุ่มมานำเสนอโครงการที่ตนเองเขียนและทดลอง มีการประเมินกิจกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมให้เกิดผลดีต่อนักเรียนมากที่สุด เช่น ด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา มีการส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม หรือชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีคุณธรรม ให้มีจิตใจตั้งงามอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.4 ควรสอดแทรกกิจกรรมในการแนะแนวการศึกษาของนักเรียน มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุน

การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเรียน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียง ที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากผลการประเมินเอกสารและผลจากการสัมภาษณ์ปรากฏผลดังนี้
คือ

1.1 ผลการประเมินเอกสาร โรงเรียนบ้านฝางวิทยา ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice)

ผลการประเมินสถานศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผู้วิจัยได้ดำเนินงาน โดยการประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านฝางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนบ้านฝางวิทยาในภาพรวม โดยการวิเคราะห์เอกสาร ด้านการดำเนินงานบรรลุผลสอดคล้องกับความหวังของผู้มีส่วนได้เสีย (Stake holders) ปรากฏดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น(เพิ่มเติม)
1. มีการระบุถึงผู้มีส่วนได้เสียครบถ้วน	✓		เอกสารวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระบุข้อมูลตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. มีการระบุความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียชัดเจน	✓		
3. นำเสนอผลการปฏิบัติงานตามCOACHING TEAM โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงและผลการปฏิบัติงานบรรลุตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง	✓		
4. มีการระบุว่ามีส่วนได้เสียตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียน	✓		
รวม	4		☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 28 พบว่า วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง วิทยา ด้านการดำเนินงานที่บรรลุผลโดยสอดคล้องกับความหวังของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) มีวิธีปฏิบัติที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินทุกประการ

ตารางที่ 29 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์ เอกสารด้านการนำ Best Practice ไปใช้ตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) และแสดงให้เห็นแนวโน้มความสำเร็จ

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น(เพิ่มเติม)
1. แสดงความเป็นมาของการนำ Best Practice ไปใช้ที่มีความเป็นเหตุในการบรรลุความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน	✓		มีการพัฒนาระบบมีการออกแบบบรรณรักษ์สร้างความตระหนักให้ครูทำตามระบบแต่
2. กล่าวถึงร่องรอยหลักฐานที่สะท้อนการวางระบบในการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม	✓		ยังขาดในส่วนของการกล่าวถึงร่องรอยหลักฐานที่สะท้อนการ
3. กล่าวถึงหรืออ้างอิงร่องรอย/หลักฐานที่สะท้อนว่าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ปฏิบัติจริงตามแนวทางที่กำหนด	✓		วางระบบและการประเมินทบทวนข้อมูลไม่ชัดเจน
4. กล่าวถึงหรืออ้างอิงร่องรอย/หลักฐานสะท้อนว่าผู้เกี่ยวข้องได้มีการประเมินระหว่างการปฏิบัติและหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	✓		
รวม	4		☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 29 พบว่า วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง วิทยา ด้านการนำ Best Practice ไปใช้ตามวงจรบริการคุณภาพ (PDCA) และแสดงให้เห็นแนวโน้มความสำเร็จตาม โดยมีวิธีปฏิบัติที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

ตารางที่ 30 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์
เอกสารด้านการนำเสนอวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างชัดเจนว่าทำอะไร (What)
ทำอย่างไร (How) และทำไมจึงทำ (Why)

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น(เพิ่มเติม)
1. ระบุชื่อ Best Practice และนำเสนอวิธีการปฏิบัติของ Best Practice ไว้เป็นรูปธรรม	✓		มีการพัฒนาระบบมีการออกแบบบรรณรักษ์
2. วิธีการของ Best Practice ที่นำเสนอสอดคล้องและสัมพันธ์กับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพจริงเชิงระบบที่ได้นำเสนอ	✓		สร้างความตระหนักให้ครูทำตามระบบแต่ยังขาดในส่วนของการ
3. วิธีการของ Best Practice ที่นำเสนอมีรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนหรืองานที่ปฏิบัติ วิธีปฏิบัติในแต่ละงาน และเหตุผลในการปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	✓		กล่าวถึงร่องรอยหลักฐานที่สะท้อนการวางระบบและการประเมินทบทวนข้อมูล
4. นำเสนอและกล่าวถึงหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนา Best Practice ว่าเป็นวิธีที่พัฒนาขึ้นใหม่หรือดัดแปลงประยุกต์จากวิธีการเดิม หรือวิธีการของผู้อื่นจนบังเกิดผลดี	✓		ไม่ชัดเจน
5. ระบุหรือกล่าวอ้างอิงหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติตามวิธีการของ Best Practice จนบังเกิดผลดีใกล้เคียงกัน	✓		
รวม	5		☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 30 พบว่า วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง วิทยาด้านการนำเสนอวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างชัดเจนว่าทำอะไร (What) ทำอย่างไร (How) และทำไมจึงทำ (Why) มีวิธีการปฏิบัติที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

ตารางที่ 31 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์
เอกสารด้านการนำเสนอผลลัพธ์ที่เกิดจากวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น (เพิ่มเติม)
1. นำเสนอผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด ของระบบ	✓		
2. ระบุวิธีการวัดผลความสำเร็จของผลลัพธ์ ที่นำเสนอไว้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลัก วิชา		✓	
3. แสดงถึงแนวโน้มของความสำเร็จของผลลัพธ์ อย่างชัดเจนด้วยข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิง คุณภาพที่สามารถตรวจสอบได้หรืออ้างอิง หลักฐานประกอบอย่างชัดเจนด้วยข้อมูล ย้อนหลังอย่างน้อย 2 ช่วงเวลา	✓		
รวม	2	1	☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 31 พบว่า วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง
วิทยาด้านการนำเสนอผลลัพธ์ที่เกิดจากวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ มีวิธีการปฏิบัติที่ตรงกับ
เกณฑ์การประเมิน 2 รายการและไม่ตรงกับเกณฑ์การประเมินอีก 1 รายการ

ตารางที่ 32 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์
เอกสารด้านการนำเสนอปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
และยั่งยืน

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น(เพิ่มเติม)
1. ปัจจัยความสำเร็จที่นำเสนอสอดคล้องกับระบบและ หรือวิธีการปฏิบัติงานที่นำเสนอ	✓		
2. ปัจจัยความสำเร็จที่นำเสนอเป็นผลมาจากการ วิเคราะห์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่าง รอบคอบว่าเป็นเคล็ดลับหรือความสำเร็จจริงๆมีใช้ แนวคิดที่เป็นธรรมชาติ	✓		
3. ปัจจัยความสำเร็จนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนอย่างแท้จริง	✓		
รวม	3		☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 32 พบว่าวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง
วิทยาด้านการนำเสนอปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ตารางที่ 33 ผลการประเมินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์
เอกสารด้านการถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน

รายการประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	ข้อคิดเห็น (เพิ่มเติม)
1. ระบุชัดเจนได้มีการใช้กระบวนการ จัดองค์ความรู้ในการสรุปบทเรียน	✓		
2. แสดงข้อเสนอแนะหรือข้อพึงระวังที่เป็น ประโยชน์ต่อการนำ Best Practice ไปประยุกต์ใช้	✓		
รวม	2		☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 33 พบว่าวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านฝาง วิทยาด้านการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานมีวิธีการปฏิบัติที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

1.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนบ้านฝางวิทยา สถานศึกษาแบบอย่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาพอเพียง ปี 2552 ที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการมีผลการปฏิบัติผู้งานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งเป็นต้นแบบเพียงแห่งเดียว ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 4

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มเป้าหมาย จากสถานศึกษาแบบอย่างที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) คือ โรงเรียนบ้านฝางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 19 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด จำนวน 43 คน จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ คือ

1.2.1 การขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ดำเนินการ คือ

1) สร้างความเข้าใจ และความตระหนัก ให้แก่บุคลากรในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีภาวะผู้นำ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ หลักคิด หลักปฏิบัติ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความจริงใจหรือตั้งใจจริงที่จะขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ มีความสามารถในการประสานทีมงาน ประสานคน ประสานใจ สามารถครองใจครู นักเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงผู้ปกครองและชุมชนได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และในการบริหารและการเรียนการสอน มีความเสียสละ อุทิศทุ่มเท มีจิตสำนึก และอุดมการณ์ตามแก่นแท้ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการ โรงเรียนใช้กระบวนการบริหารเป็นไปตามหลักวงจรเดมมิ่ง (PDCA) บนพื้นฐานของหลักการจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ตามเงื่อนไขคุณธรรม แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการวิเคราะห์ตามเหตุผลและความจำเป็น มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง เป็นแนวทางที่สถานศึกษาดำเนินการ ตามหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ คุณธรรม และ 4 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ค่านิยม นโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการประชุมวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในกิจกรรมต่างๆ มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา มีการสร้างเครือข่าย ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น เกษตรจังหวัดขอนแก่น สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ และกระบวนการพัฒนาการดำเนินงาน โครงการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน โครงการ โดยบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำร่วมกัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จัดให้บุคลากรมีการประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม/สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเอง สามารถนำผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/การศึกษาดูงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่

2) การประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยงเครือข่ายส่งเสริมบุคลากรให้เกิดความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร การลงมือปฏิบัติรวมทั้งการประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานจัดหาสื่อ ช่องทาง วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากร มีการใช้สื่อต่าง ๆ ใช้วัสดุและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นไปตามหลักพอประมาณ หรือพอเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ความสำเร็จในการบริหารจัดการมีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร แผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินงาน โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาเป็นหลัก นำสิ่งที่มีตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามาดำเนินงานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานมีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีโดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อน ในสถานศึกษา และติดตามรายงานผลประเมินผลติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน การนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการ และบริหารจัดการแบบเครือข่ายที่ร่วมมือกับองค์กร ชุมชน และบุคคลอื่น ซึ่งการวางแผนและงบประมาณประสบบัญชีงบประมาณไม่เพียงพอ แต่สถานศึกษาดำเนินการ โดยจัดหางบประมาณ สนับสนุนจากองค์กรภายนอก หน่วยงานอื่นๆ และนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา ดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ การประชุมรางวัล เกียรติบัตร การรายงานผลการปฏิบัติงาน

1.2.2 การขับเคลื่อนด้านการจัดการเรียนการสอน ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าได้มีการขับเคลื่อน ดังนี้

1) บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนทุกระดับชั้น ซึ่งได้สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นในกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี มีหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ มีการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมบนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น สอนทำนาปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบันทึกการรับการนิเทศจากคณะกรรมการนิเทศติดตามผลของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอมีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ มีการติดตามผลแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ มีการนำผลการติดตามไปพัฒนาแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และครูผู้สอนนำผลการนิเทศมา

ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามการนิเทศ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
การบูรณาการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

2) จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการนำข้อมูลสารสนเทศมา
ใช้ในการวางแผน มีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผล ตลอดจนมีการเปิด
โอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และ
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ใช้สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินงานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงแล้ว นำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีแนวทางจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดกระบวนการเรียนรู้ที่
หลากหลายทั้งการสอน การอบรม การใช้หลักวิชา และวิธีจัดการเรียนรู้อย่างสมดุล ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีผลงานของนักเรียนปรากฏให้เห็นเป็นประจักษ์ เช่น การออมทรัพย์
การจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย ธนาคาร โรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น
ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีแนวทางการใช้ ผลิต
เผยแพร่ และนำวัสดุ ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิต และประยุกต์ใช้เป็นการเรียนรู้ และแหล่ง
เรียนรู้ บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้องกับแผนการจัดการ
เรียนรู้ ครูผู้สอนออกแบบการเรียนรู้โดยจัด โครงการ การให้สถานศึกษาจัดทำทะเบียนสื่อ มี
การติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

3) เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและสม่ำเสมอมีแนวทางจัดการเรียนรู้ให้
ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้
โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง แก่นักเรียนในสถานศึกษา ได้จัดนิทรรศการในศูนย์เครือข่าย หรือสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานการดำเนินงานและส่งเสริมให้
นักเรียนแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

4) วัดผล ประเมินผล แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้กำลังใจแก่คณะครู
สถานศึกษาได้มีแนวทางการใช้เครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดและประเมินนักเรียนอย่างหลากหลายทั้ง
ด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้รายงานผลการ
ประเมิน และนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียน และครู ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้

1.2.3 การขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลจากการสัมมนาทางสถานศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1) สอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกิจกรรมสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินแผนงาน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่งตั้งคณะกรรมการงานแนะแนวเพื่อจัด โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นแนว นักเรียนส่งเสริมทักษะอาชีพให้นักเรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง และสามารถ ตัดสินใจ ประกอบอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแล นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำผลการติดตามมา ใช้พัฒนาการ ดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนจัดให้มีแผนงาน/โครงการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิด จิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เช่น จิตอาสา พัฒนาวัด กิจกรรมกำจัดลูกน้ำยุงลายในหมู่บ้าน มีการติดตามผลการดำเนิน กิจกรรมเพื่อสังคม และ สาธารณะประโยชน์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลการ ติดตามมาพัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อ สังคม และสาธารณประโยชน์ของนักเรียนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางการจัด โครงการงาน/โครงการ/กิจกรรมการอบรมและ โครงการธนาคาร โรงเรียน มีการจัด โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคม เช่น กิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข กิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และกิจกรรมปลูกจิตสำนึก สาธารณะ มีการจัด โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มยุว เกษตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งและดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม หรือชมรมต่างๆที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา นักเรียนสามารถเลือกชุมนุมด้วยความ สัมผัสใจ เช่น ชุมนุมยุวเกษตรกร ชุมนุมการทอเสื่อกก ชุมนุมเลี้ยงสัตว์ ชุมนุมปลูกผักสวนครัว ปลอดภัยสารพิษ

2) ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นรูปธรรมส่งเสริมผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ส่งเสริมนักเรียนปฏิบัติตน ให้ดำเนินชีวิต ได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ เศรษฐกิจ ในการ ใช้ ง่ายอย่างรู้คุณค่า มีการอบรมทรัพย์ มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติ อย่างประหยัดและคุ้มค่าส่งเสริมนักเรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิต ได้อย่างสมดุลและพร้อม

รับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมไม่เบียดเบียน หรือสร้างความเดือนร้อนให้ตนเอง/ผู้อื่น มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อให้กับผู้อื่นทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมส่งเสริมนักเรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชนส่งเสริมนักเรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านศิลปวัฒนธรรม เห็นคุณค่า และภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ร่วมรณรงค์และเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

3) จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนได้จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมส่งเสริม/สนับสนุนให้นักเรียน อย่างหลากหลาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลงานที่สามารถวัดผล/ประเมินผลงานได้ การวัดผล/ประเมินผลจากกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยการนำเสนอผลงานตนเอง เป็นโครงการ ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและผลงาน โดยการจัดแสดงผลงาน การประกวด โครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนผลงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4) ติดตาม ประเมิน ปรับปรุงแก้ไขรายงานและสรุปผลมีการติดตาม ประเมินผล รายงานผลการจัดกิจกรรมชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา มีการขยายผลการจัดกิจกรรมหรือ ชุมนุม ชมรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ชุมชน โดยนักเรียนนำไปปฏิบัติกิจกรรมต่อที่บ้านของตนเอง และครูไปแนะแนวและช่วยเหลือ มีการรายงานผลการดำเนินการ โครงการ/กิจกรรมชุมนุม หรือชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะ ในการดำเนินงานประสบปัญหาระยะเวลาการปฏิบัติแต่ละกิจกรรมไม่เพียงพอตามสถานศึกษา จึงปรับปรุง โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติในเวลาเรียนและเวลาว่าง เช่น เวลาเช้าและเวลาเย็นหลังเลิกเรียน

2. ผลการสังเคราะห์เพื่อกำหนดกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

เขต 4

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสังเคราะห์หาลอมรวมได้ร่าง

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีรายละเอียด คือ

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการ

2.1.1 สร้างความเข้าใจ และความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2.1.2 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.1.3 การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย

2.1.4 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการ

2.2.1 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2.2 การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

2.2.3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

2.2.4 การวัดและประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยดำเนินการ

2.3.1 บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.2 ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม

2.3.3 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน

2.3.4 กำกับ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข สรุปผลและรายงาน

3. ผลการตรวจสอบยืนยันกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

จากการสังเคราะห์ ผลการวิจัยระยะที่ 2-3 ได้ร่างกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ที่บ้านนายมาร์ติน วิลเลอร์ ปราชญ์ชาวบ้านบ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านคง อำเภอบุรบดี จังหวัดขอนแก่น โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ได้ตรวจสอบ ยืนยัน กลั่นกรอง ปรับปรุง ร่างและคู่มือดำเนินงานการขับเคลื่อนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผู้วิจัย ได้เจาะจงและกำหนดพื้นที่ที่ทำการทดลองและประเมินในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่งในบริบทพื้นที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการ

3.1.1 สร้างความเข้าใจ และความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการ

- 1) มีแผนงาน โครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจ และความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- 2) มีการศึกษา จัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจ และความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้แสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจ และความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

3.1.2 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการ

1) มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

2) ดำเนินการตามนโยบายแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3) ติดตามผลการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการครบทุกกิจกรรมที่บูรณา
การตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

4) นำผลการติดตามมาพัฒนา ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและ
ปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

3.1.3 การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยดำเนินการ

1) มีแผนร่วมกับชุมชน/ให้บริการจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา

2) ดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ใน
สถานศึกษา

3) ติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน/
ให้บริการ/จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
สังคม เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา

4) นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้พัฒนาการ
ร่วมกับชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนา
สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา

3.1.4 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยดำเนินการ

1) มีเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมิน ผลการจัดแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) นำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์
และเป้าหมายของแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

3) ติดตามประเมินรายงานผลการนำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลที่
สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

4) นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการนำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล ไปใช้พัฒนาที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3.2 กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการ

3.2.1 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

1) มีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น

2) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้

4) นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.2.2 การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ประกอบด้วย

1) มีแนวทางการจัดหาแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้

2) ดำเนินการตามแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้

3) ติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้

4) นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้พัฒนาการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้

3.2.3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยดำเนินการ

1) มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) ดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

3) ติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

4) นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

3.2.4 การวัดและประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง การปฏิบัติงาน โดย
ดำเนินการ

1) โรงเรียนมีแนวทางการจัดทำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการจัด
แผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งด้าน ความรู้
ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3) รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) จัดแสดง/เผยแพร่ ประมวล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนและ
ครู ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3.3 กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยดำเนินการ

3.3.1 บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1) มีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ หรือสิ่งประดิษฐ์
หรือโครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
การพัฒนาสถาน ศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้
สิ่งประดิษฐ์โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตามภูมิสังคมและมีส่วนร่วมใน
การแก้ปัญหา การพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ติดตามประเมินรายงานผลการปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ หรือสิ่งประดิษฐ์ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตาม ภูมิสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับสถานศึกษา

4) นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการปฏิบัติไปใช้พัฒนาการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ หรือสิ่งประดิษฐ์ โครงการเสริมทักษะอาชีพ ที่หลากหลายตาม ภูมิสังคม

3.3.2 ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม โดยดำเนินการ

1) มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา

2) ปฏิบัติจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา

3) ติดตามประเมินรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง

4) รายงานผลและนำไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา

3.3.3 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน โดยดำเนินการ

1) มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน โครงการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา

2) จัด โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน เช่น ชุมนุมชมรม ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลงานที่สามารถวัดผล ประเมินผลงานได้

3) จัดการวัดผล ประเมินผลกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยการนำเสนอผลงาน

ตนเอง เป็นโครงการ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและผลงาน โดยการจัดแสดงผลงาน การประกวดโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนผลงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4) รายงานผลการจัดโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

3.3.4 ติดตามประเมิน ปรับปรุงแก้ไข รายงานและสรุปผล โดยดำเนินการ

1) โรงเรียนมีแนวทางการจัดทำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล การดำเนินงานบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3) รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการดำเนินงานที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) ปรับปรุงแก้ไข รายงานและสรุปผลการดำเนินงานที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

4. ผลการทดลองและประเมินกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 4 ได้ร่างกระบวนการขับเคลื่อนกระบวนการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และผลจากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญได้ปรับปรุง แก้ไข ยืนยัน กลั่นกรองได้กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้วิจัยได้นำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทดลองและประเมินโดยเจาะจงเลือกจากสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ขนาดละ 1 แห่ง ตามลำดับคือ 1) โรงเรียนบ้านโนนศิลาราษฎร์ 2) โรงเรียนบ้านโคกกลางหนองไหลพิทยาสรรพ์ และ 3) โรงเรียนบ้านศรีสุขสำราญ โดยผลการทดลองและประเมินในครั้งนี้ประกอบไปด้วย 4.1) ผลการเตรียมการก่อนทำการทดลองและประเมินผล 4.2) ผลการทดลองและประเมินการนำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4.3) ผลการสัมภาษณ์ 4.4) กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังปฏิทินปฏิบัติการผลการทดลองและประเมิน แสดงในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ปฏิทินปฏิบัติการผลการทดลองและประเมินกระบวนการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม/สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย
1 ก.ค. 2554	ได้ประชุมชี้แจงผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน	- ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน จำนวน 3 แห่ง
8 ก.ค. 2554	ได้จัดประชุมปฏิบัติการแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานนักเรียนในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน จำนวน 3 แห่ง
15-16 ส.ค. 2554	ผลการทดลองและประเมินผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาครั้งแรก	- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานนักเรียนในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน จำนวน 3 แห่ง
21 ก.ย. 2554	ผลการนำ Best Practice ของสถานศึกษาที่ทำการทดลองไป และประเมินนำเสนอเพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ภาคีเครือข่าย	- บุคลากรทุกคนในกลุ่มโรงเรียนนาคาศรีสุขสำราญ
7, 10 ต.ค. 2554	ผลการทดลอง และประเมินผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาครั้งที่สอง	- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานนักเรียนในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน จำนวน 3 แห่ง
10 พ.ย. 2554	การยืนยัน กลั่นกรองเพิ่มเติม ปรับปรุงกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ณ. สถานศึกษาที่ทำการทดลองและประเมิน	- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานนักเรียนในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมิน จำนวน 3 แห่ง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการทดลองและประเมิน ดังนี้

4.1 การเตรียมการก่อนทำการทดลองและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือถึงสถานศึกษาที่ทำการทดลองและประเมินเมื่อ วันพุธที่ 29 มิถุนายน 2554 และทั้งสามแห่งได้ให้ความร่วมมือและตอบรับเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 30

กรกฏาคม 2554 ที่จะนำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และได้เข้าร่วมประชุมกับ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง และประเมินจำนวน 3 แห่ง ประกอบไปด้วย โรงเรียนบ้านโนนศิลาธารศรี โรงเรียนบ้านโคกกลางหนองไหลพิทยาสรรพ์ และ โรงเรียนบ้านศรีสุขสำราญ ณ.ห้องประชุม โรงเรียนบ้านโคกกลางหนองไหลพิทยาสรรพ์ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 เวลา 10.00 – 11.00 น ผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการวิจัยเมื่อทำความเข้าใจกับผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน แล้วได้นัดหมายและร่วมวางแผนการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานนักเรียน เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ ทำความเข้าใจ ให้ความรู้และร่วมกันหาแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยนำแนวทางการดำเนินงานที่ผู้วิจัยได้เสนอกระบวนการขับเคลื่อนมาชี้แจงสร้างแนวดำเนินการที่ชัดเจนสามารถวัดและประเมินผลได้ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมปฏิบัติการได้ซักถามข้อความรู้อันเป็นที่เข้าใจและนำกระบวนการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง และในวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 เวลา 09.00 น – 12.00 น. ได้จัดประชุมปฏิบัติการกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขึ้นที่โรงเรียนบ้านศรีสุขสำราญ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการนำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ระดับการปฏิบัติ ตามเกณฑ์ประเมิน ในคู่มือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

4.2 ผลการทดลองและประเมิน

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและประเมินจากคู่มือดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยการประเมินจำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกระหว่างวันที่ 15 – 16 สิงหาคม 2554 ประเมินครั้งที่สอง ระหว่างวันที่ 7 และ 10 ตุลาคม 2554 และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานนักเรียน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง ดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 35 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพ	จำนวน (n=44)	ร้อยละ
1. สถานศึกษานขนาดเล็		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	100.00
1.2 ครู	6	17.14
1.3 ประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	100.00
1.4 ประธานนักเรียน	1	100.00
2. สถานศึกษานขนาดกลาง		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	100.00
2.2 ครู	9	25.71
2.3 ประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	100.00
2.4 ประธานนักเรียน	1	100.00
3. สถานศึกษานขนาดใหญ่		
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	100.00
3.2 ครู	20	57.14
3.3 ประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	100.00
3.4 ประธานนักเรียน	1	100.00
รวม	44	100.00

จากตารางที่ 35 ซึ่งแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน ทั้งหมด จำนวน 44 คน พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานนักเรียน ในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แห่งละ 1 คน (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ร้อยละ 100.00) เป็นครู ในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ มากที่สุด ร้อยละ 57.14 รองลงมาตามลำดับ คือ สถานศึกษากลุ่มเป้าหมายขนาดกลาง ร้อยละ 25.71 และสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ร้อยละ 17.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ผลการประเมินสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อน
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ
สถานศึกษา

กระบวนการขับเคลื่อน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	สภาพการปฏิบัติ					
	การประเมินครั้งที่ 1			การประเมินครั้งที่ 2		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสร้างความเข้าใจ และ ความตระหนัก แก่บุคลากร ใน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่สถานศึกษา	1.45	.548	น้อยที่สุด	3.39	.639	ปานกลาง
2. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงใน การบริหารจัดการสถานศึกษา	1.30	.509	น้อยที่สุด	3.33	.660	ปานกลาง
3. การประสานความร่วมมือและ เชื่อมโยงเครือข่าย	1.53	.550	น้อย	3.02	.731	ปานกลาง
4. การติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงาน	1.20	.462	น้อยที่สุด	2.91	.741	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.37	.517	น้อยที่สุด	3.16	.692	ปานกลาง

จากตารางที่ 36พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงาน
การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จากการประเมิน
ครั้งที่ 1 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.37$, S.D. = .517) และจากการ
ประเมิน ครั้งที่ 2 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$, S.D. = .692)

ตารางที่ 37 ผลการประเมินสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อน
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการขับเคลื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอน	สภาพการปฏิบัติ					
	การประเมิน ครั้งที่ 1			การประเมิน ครั้งที่ 2		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1.57	.587	น้อยที่สุด	3.23	.677	ปานกลาง
2. การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน	1.41	.497	น้อยที่สุด	3.27	.624	ปานกลาง
3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม	1.50	.591	น้อยที่สุด	3.11	.579	ปานกลาง
4. การวัดและประเมินผล ผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	1.50	.506	น้อยที่สุด	2.95	.714	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.49	.545	น้อยที่สุด	3.14	.648	ปานกลาง

จากตารางที่ 37 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการประเมินครั้งที่ 1 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.49$, S.D. = .545) และจากการประเมิน ครั้งที่ 2 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D. = .648)

ตารางที่ 38 ผลการประเมินสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อน
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน

กระบวนการขับเคลื่อน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพการปฏิบัติ					
	การประเมิน ครั้งที่ 1			การประเมิน ครั้งที่ 2		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1.41	.497	น้อยที่สุด	3.34	.645	ปานกลาง
2. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม	1.39	.538	น้อยที่สุด	3.39	.655	ปานกลาง
3. จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน	1.61	.493	น้อย	3.07	.728	ปานกลาง
4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	1.41	.497	น้อยที่สุด	3.07	.818	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.45	.506	น้อยที่สุด	3.21	.711	ปานกลาง

จากตารางที่ 38 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากการประเมินครั้งที่ 1 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.45$, S.D. = .506) และจากการประเมิน ครั้งที่ 2 มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$, S.D. = .711)

สรุปจากการประเมินทั้งสองครั้ง พบว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

จากผลการประเมินในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง พบว่า 1) มีการประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย ติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนร่วมกับ

ชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา มีการจัดทำแผนร่วมกับชุมชนนำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการ ไปใช้พัฒนาการร่วมกับชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา 2) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมตามนโยบายขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนที่ทำร่วมกับชุมชน 3) จัดให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และ 4) สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจและความตระหนัก แก่บุคลากร ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการมีโครงการรองรับเช่น โครงการพัฒนาบุคลากร โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาวิชาการ โครงการนิเทศภายใน โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โครงการสัมพันธ์ชุมชน โครงการจัดระบบและพัฒนาองค์กร ซึ่งการบริหารจัดการที่มีระบบ มีประโยชน์ต่อองค์กร เช่นการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากผลการประเมินในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง พบว่า 1) ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน สถานศึกษาได้นำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการ ไปใช้พัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ที่เป็นประจำและสม่ำเสมอ มีแนวทางจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่นักเรียนในสถานศึกษาโดยมีโครงการรองรับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระเช่น โครงการสอนแบบบูรณาการ โครงการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ โครงการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ โครงการการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 3) มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนักเรียนมี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง การปฏิบัติงาน มีการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และจัดแสดง เผยแพร่ผลงานของนักเรียน

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากผลการประเมินในสถานศึกษาที่ทำการทดลอง พบว่า 1) สถานศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง ได้แก่งิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมอ้อมทรัพย์ กิจกรรมจิตอาสา จิตสาธารณะ กิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างวิถีไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา รวมทั้งมีการปฏิบัติกิจกรรม การติดตามและประเมินผล 2) มีการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำ โครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ โครงการเสริมทักษะอาชีพ 3) การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน จัดโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจเพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลงานได้ และ 4) การติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข รายงานและสรุปผล โดยโรงเรียนมีแนวทางการจัดทำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย สามารถนำผลการรายงานนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไปได้ สำหรับข้อเสนอแนะจากการประเมินทั้งสองครั้ง ผู้วิจัยได้แสดงไว้ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบข้อเสนอนโยบายประเมินการขับเคลื่อนหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่สถานศึกษา	ครั้งที่ 1 (44)		ครั้งที่ 2 (44)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1.ด้านการจัดการบริหารสถานศึกษา	1	2.27	1	2.27
1.1 บุคลากรไม่เพียงพอในสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง				
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องเป็น แบบอย่างในการขับเคลื่อน	1	2.27	1	2.27
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน				
2.1 ควรจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นตัวบุคคลเข้า มามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนในสถานศึกษา ขนาดเล็กและขนาดกลางในรูปแบบภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เป็นตัวบุคคล	1	2.27	-	-
2.2 ควรใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	1	2.27	1	2.27
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
3.1 ควรจากการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ จริงที่เป็นรูปธรรม	22	50	23	52.27
3.2 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรฝึกให้นักเรียนมี ระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบ	10	22.72	9	20.45
3.3 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรฝึกให้นักเรียนมี ความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดออม มีคุณธรรม จริยธรรมให้มากขึ้น	5	11.36	6	13.63
3.4 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรเน้นให้นักเรียน มีการจัดกิจกรรมจิตอาสาในชุมชนให้มากขึ้น	3	6.82	3	6.82

ข้อเสนอแนะ ผลการประเมินกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจากการประเมินทั้งสองครั้ง มีดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า

1.1 บุคลากรไม่เพียงพอในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องเป็นแบบอย่างในการขับเคลื่อน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า

2.1 ควรจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นตัวบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางในรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นตัวบุคคล

2.2 ควรใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัด

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 ควรจากการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม

3.2 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ

3.3 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรฝึกให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดออม มีคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น

3.4 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรเน้นให้นักเรียนมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาในชุมชนให้มากขึ้นนอกจากการประเมินทั้งสองครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ ในข้อ 4.3

4.3 ผลการสัมภาษณ์

ผู้วิจัย และคณะประกอบด้วย ดร.ศักดิ์พงษ์ หอมหวล และ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ได้ไปสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานนักเรียน โรงเรียน ณ.สถานศึกษาที่ทำการทดลองเพื่อยืนยัน เสริม เพิ่มเติม กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในวันพฤหัสบดี ที่ 10 พฤศจิกายน 2554 เวลา 08.30 น. -10.00 น. ที่โรงเรียนบ้านโนนสีลาราศรี เวลา 10.30 น – 12.00 น. โรงเรียนบ้านโคกกลางหนองไหล พิทยาสรรพ์ เวลา 13.00 น – 14.30 น. ที่โรงเรียนบ้านศรีสุขสำราญ และในเวลา 15.00 น – 16.30 น. ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์นายมาร์ติน วิลเลอร์ ณ. บ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านโนนศิลาราศรี

ผลจากการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสรุปพบว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสถานศึกษาแห่งนี้ ขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเป็นจุดเน้นของโรงเรียนนี้ โดยเฉพาะเรื่องระเบียบวินัย ความมีน้ำใจ และกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอื่นๆ เช่นการเรียนรู้งานเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ที่สอดคล้องกับชุมชน เพราะสถานศึกษาแห่งนี้มีพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม ได้แก่ การทำนา การเลี้ยงไข่มดแดง การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงหมู ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับทางสถานศึกษา ซึ่งสามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ โดยผู้บริหารและครูได้ให้ความสำคัญและเน้นการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งสามด้าน คือขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และขับเคลื่อนด้านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

2. โรงเรียนบ้านโคกกลางหนองไหลพิทยาสรรพ์

ผลจากการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสรุป พบว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสถานศึกษาแห่งนี้ เน้นการขับเคลื่อน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ได้แก่ การขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นกิจกรรมตลาดนัดหัดขาย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกัน ทั้งกระบวนการผลิต จนถึงกระบวนการบริโภค จนเกิดกิจกรรมการออมทรัพย์ และกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา ส่วนการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และการขับเคลื่อนด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานที่เสริมการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. โรงเรียนบ้านศรีสุขสำราญ

จากผลการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสรุป พบว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสถานศึกษาแห่งนี้ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนพร้อมกันไปทุกด้าน โดยเน้นการให้บริการแก่ชุมชนในเขตบริการเป็นหลัก ดำเนินการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอันดับแรกเน้นกิจกรรมลูกเสือเพราะเป็น

กิจกรรมที่สามารถนำไปบูรณาการได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมจิตอาสา นอกจากจัดกิจกรรมในสถานศึกษาแล้วยังเข้าไปบริการในชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาด้วย

กิจกรรมวิถีพุทธ กิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อไก่ไข่ กิจกรรมห้องสมุดสู่ชุมชน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมพี่ช่วยน้อง เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปบูรณาการได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามบริบทซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่และขยายโอกาสทางการศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลังจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสอบถามในสถานศึกษาที่ทำการทดลองแล้ว ผู้วิจัยและคณะได้เดินทางไปสัมภาษณ์เชิงลึก นายมาร์คิน วิลเลอร์ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้านผู้ที่ประสบผลสำเร็จและเป็นแบบอย่างในระดับประเทศในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมโดยเน้นลูกเสือ เนตรนารี การออมทรัพย์ การปลูกพืชผักสวนครัว กิจกรรมจิตอาสา

4.4 กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ผลจากการประเมินกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการทดลอง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และพบว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาก่อนแก่นเขต 4 มีการขับเคลื่อน 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.4.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

กระบวนการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการ

- 1) สร้าง ความเข้าใจ และความตระหนัก ให้แก่บุคลากรในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 2) จัดให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการสถานศึกษามีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย ติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน ให้บริการจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม ในสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนร่วมกับชุมชน ให้บริการ จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมในสถานศึกษา มีแผนร่วมกับชุมชนนำ

ผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้พัฒนาการร่วมกับชุมชนให้บริการจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม 2) จัดให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 4) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมตามนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

4.4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการขับเคลื่อนด้านการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการ

- 1) จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน สถานศึกษานำผลการติดตามประเมินรายงานผลการดำเนินการไปใช้พัฒนาการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นบูรณาการเข้ากับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีแนวทางจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่นักเรียนในสถานศึกษา 4) การวัดและประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง มีการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลายทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน รายงานผลการประเมินนำมาปรับปรุง และจัดแสดงผลงานของนักเรียน

4.4.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระบวนการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยดำเนินการ

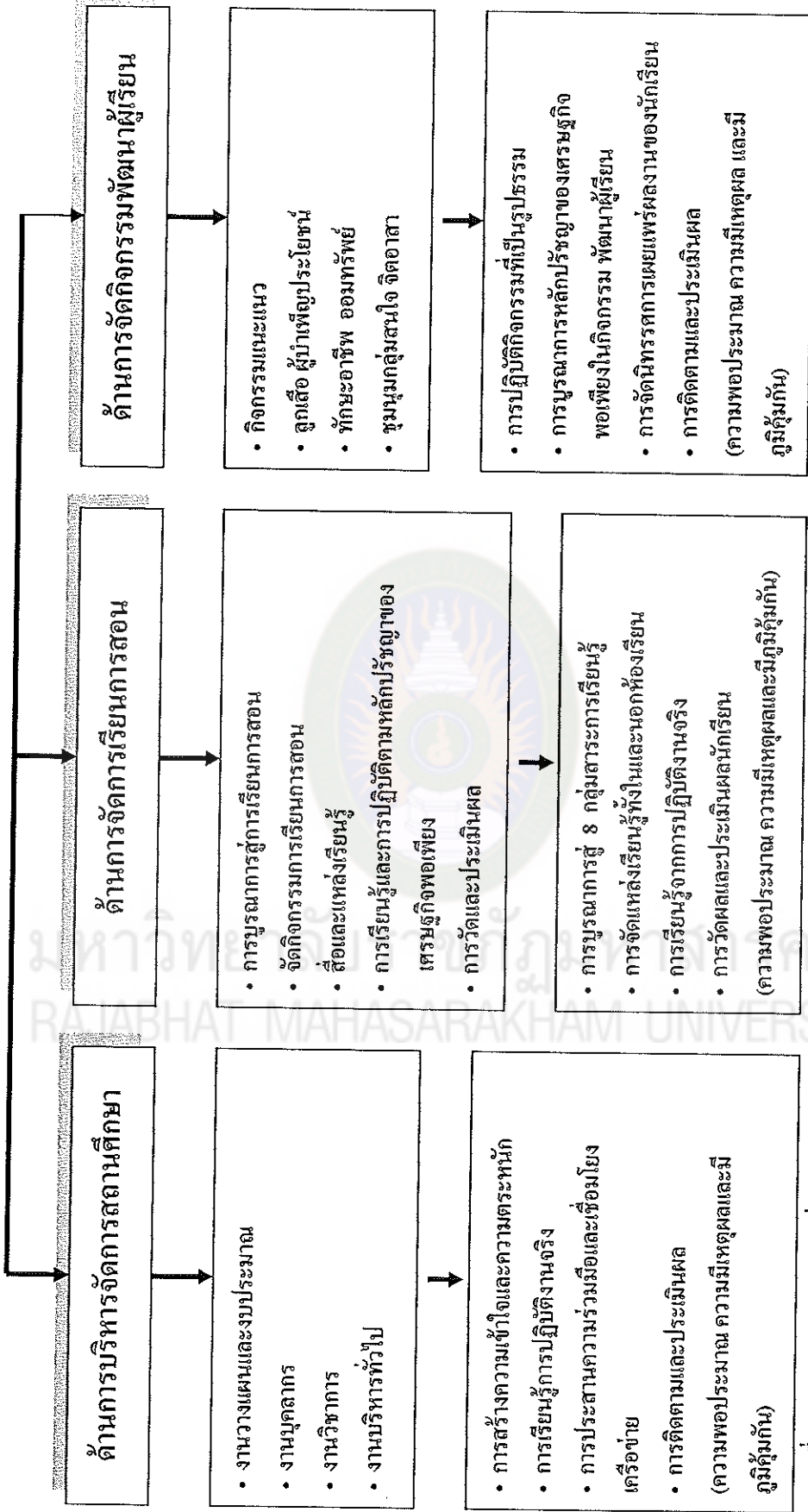
- 1) การขับเคลื่อนการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมจิตอาสา จิตสาธารณะ กิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างวิถีไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา จิตสาธารณะ ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างวิถีไทยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา รวมทั้งมีการติดตามประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อน

- 2) การบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ สิ่งประดิษฐ์ โครงการเสริมทักษะอาชีพ
- 3) การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน จัดโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจเพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลงานได้และ
- 4) การติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข รายงานและสรุปผล โดยโรงเรียนมีแนวทางการจัดทำเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย สามารถนำผลการรายงานนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไปได้

จากผลการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นแผนภาพโมเดลกระบวนการการขับเคลื่อนดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 3 กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองขอนแก่น เขต 4